

Key words: The ecological landscape

ECOPEISAJUL RURAL (The rural ecological landscape)

M.Codreanu

Este timpul să ne împăcăm cu ideea că Terra nu își mai poate permite riscul folosirii unor tehnologii poluante.

Din fericire pentru umanitate există șansa reală a ecologizării treptate a mileniului III datorată în principal premoniției dar și eforturilor în cercetarea operațională a specialiștilor în diverse domenii care, astfel, pot să pună la dispoziția tuturor celor interesați, factori de decizie sau nu, soluții concrete și coerente.

Din acest punct de vedere, agricultura reprezintă un adevărat paradox ecologic, ea devenind în ultimele decenii poluată și poluantă în același timp.

Deschiderile experienței și gândirii agronomice tradiționale românești se pot constitui în premise pe cât de eficiente pe atât de stimulatoare în procesul complex de trecere treptată de la agricultura intensivă (centralizată și planificată de stat) la o agricultură naturalistă (ca mod de exploatare și proprietate).

Apreciem că există o discrepanță netă în planul ecologic și al proprietății asupra pământului în sectorul montan față de restul teritoriului, în ciuda unor similitudini în planul economic (în sensul identității minimelor posibilități financiare sau / și materiale).

Odată cu trecerea, deocamdată destul de lentă, la agricultura ecologică și în general la o economie ecologică sînt create condițiile devenirii peisajului funciar ecologic, peisajului rural ecologic, pe scurt, ecopeisajul rural.

Inercînd o definiție, ecopeisajul este un sistem deschis, component fundamental al spațiului geografic primar (rar antropizat) în care receptarea, transformarea (de/codificarea), stocarea și emiterea de semnale energetice (deci și informaționale), inclusiv autocontrolul perfect (feedback), se realizează cu încărcare permanentă de entropie fără însă a perturba esențial cantitativ sau calitativ relațiile de la nici unul dintre nivelurile trofice existente.

Apare evidentă o diferențiere clară față de peisajul primar neantropizat, care în condițiile unei surse exterioare și singulare de energie (solaro-cosmică) prin echilibrarea intrărilor cu ieșirile din sistem se pierde entropic.

Prin apartenența sa intrinsecă la spațiul geografic și prin acesta la cîmpul geografic, definindu-le pe amîndouă la nivelul învelișului geografic, cu ajutorul unor fizionomii specifice (de relief, de vegetație spontană sau cultivată etc), ecopeisajul poate admite valențe ierarhizate astfel:

- locale, peisaj cu anumită notă de omogenitate dar cu particularități proprii regiunii în care se încadrează;

- regionale, peisaj cu complexitate medie datorat unor energii de relief (negative sau pozitive) care contrastează flagrant cu energia de relief generală;

- planetar, ecopeisaj complex datorat diferențierilor latitudinale.

După cum se poate constata, ecopeisajul poate fi delimitat la nivelul geosistemic dar și la nivelul ecosistemelor incluse acestuia și în acest caz pe areale gradual variate.

Dintr-un alt punct de vedere, demografic administrativ, se poate vorbi de ecopeisaj rural și ecopeisaj urban.

În România, peisajul rural ocupă mai mult de 90% din întreaga suprafață, ceva mai mult de 2/3 reprezentînd peisaj funciar agricol iar restul peisaj funciar silvic. Este de observat predominanța peisajului funciar agricol, care este reprezentat în cea mai mare parte prin peisajul cultural.

Odată cu aplicarea Legii Fondului Funciar, deci cu repunerea pămînturilor în proprietatea țăranilor și privatizarea agriculturii, trebuie să găsim și aplicabile cele mai viabile soluții de regenerare ecoproductivă.

Spațiul rural și prin acesta ecopaisajul nu este doar un simplu habitat. El este deopotrivă și spațiul educațional și productiv, este adevărat, deocamdată, diferențiat și între anumite limite. Este însă greu de acceptat că această stare de lucruri va dura. Modelele occidentale, pe care prea adesea ne place să le menționăm, au transferat de mult universitățile naturaliste în afara marilor metropole. Procesarea produselor agricole la diferite stadii într-o măsură impresionantă se realizează în centrele de greutate ale spațiilor rurale determinate de configurația producătorilor agricoli.

Se economisește astfel și timp și forță de muncă, toate acestea conducând la câștiguri importante în cantitate, calitate și evident în bani.

Toate acestea, însă, pun în mișcare un eșantion populațional reprezentativ în ceea ce privește numărul, gradul de cultură și specialitățile tehnice medii și superioare.

Revenirea din mediul urban în mediul rural natal sau împiedicarea depopulării acestuia din urmă de către generația tină și foarte tină nu se pot realiza decât prin asigurarea unui confort material și spiritual din care cel puțin primul trebuie să fie comparabil cu cel din mediul urban. Ori, pentru asemenea reforme în plan social, educațional și agroeconomic sînt necesare eforturi deosebite, începînd cu o "decontaminare" psihosocială dar și ecologică. Ne vine greu sau nu, trebuie să renunțăm la punctul de vedere exclusiv economic în organizarea și utilizarea spațiului rural.

Mentținerea sau readucerea peisajului rural în limitele constantelor sale naturale sau cît mai apropiat de ele (ecopaisajul) este un imperativ al prezentului. De altfel România are și o frumoasă tradiție în acest sens, menționînd aici Legea Rurală din anul 1864 care prevedea un regim cu totul special pentru exploatarea silvică în scopul conservării "frumuseții peisajului și protecției contra eroziunii solului".

Ecopaisajul rural se delimitează din punct de vedere dimensional de peisajul urban (în general spațiu tridimensional) prin estomparea pînă la dispariție a dimensiunilor pe verticală, limitîndu-l astfel la două dimensiuni semnificative. Este puțin probabil ca această condensare în bidimensional să creeze tare educaționale sau psihocomportamentale în relații cu aspirațiile noastre cosmice, ancestrale de altfel. Posibilitățile cotidiene, practic nelimitate și la îndemîna oricui, de scrutare a orizontului și a azimutului precum și observațiile celeste diurne sau nocturne, putem spune tradiționale, compensează cu prisosință verticalul construit al spațiului urban și oferă într-un mod mult mai generos perspectiva spațiului tridimensional.

Cei mai puțin dispuși la astfel de observații educaționale, cu siguranță că nu vor rămîne în postura de handicapați spațiali, ci doar le va fi mai greu de anticipat dimensiunea pe verticală a spațiului numai într-o fază inițială a experiențelor lor spațiale.

De altfel, prin suprapunerea mai multor planuri se creează o dimensiune nouă care dă cel puțin senzația de tridimensional. Oricum, o gîndire și o educație în rigorile spațiului tridimensional nu se pot realiza decât printr-o severă și îndelungată instruire. Este cert însă, că spațiul rural și în special ecopaisajul oferă un habitat deosebit de confortabil în plan psihic și fizic.

Gravitația, într-un amplasament supraetajat, creează un sentiment de disconfort prin depresiunea spațiilor de la nivelele superioare și prin presiunea spațiilor de la nivelele inferioare. În fond, în plan psihic este vorba de o insecuritate a habitatului care poate fi și o problemă de conjunctură care dispare mai mult sau mai puțin prin obișnuință - adaptare.

Monotoniei aproape malade a imaginilor de oțel - beton - sticlă i se opune ecopaisajul naturalist reconfortant prin ciclurile sale vitale evolutive, de la zi la zi pînă la sezon la sezon, cu ale sale panacee legate de lumină, culoare, apă, aer, sunet, adică cu cea mai mare densitate de viață naturalistă.

Altfel spus, o competiție inegală între peisajul urban și ecopaisajul rural, adică între gri-cenușiu și multicolor, între zgomot și freamăt, între noxe și aer pur, între static și dinamic ciclic, între o alimentație refrigerat-conservată și cea naturală, între stress și tihnă.

Fără a fi suspectat cîtuși de puțin de propovăduirea unei întoarceri totale și definitive în natură, îmi permit numai să evidențiez un posibil paradis, mediu de viață, care poate să devină spațiul rural prin intermediul ecopaisajului. Acest deziderat este posibil numai cu ajutorul unor corective de mentalitate, de confort material și spiritual și, de ce nu, de reconsiderarea virtuților vieții în spațiul rural.

BIBLIOGRAFIE

Codreanu M., *Ecologie funciară* (manuscris)

I.S.P.I.F. - S.A. București